

Nieuwsbrief
Jaargang
13
Nummer
39
maart 2021

NIEUWSBRIEF JOE ENGLISH, KUNSTSCHILDER Paasnummer

Beste kunstvriend,

Tweeduizend jaar geleden beleefde het Joodse volk een drama. Jezus de profeet die men “*de zoon van God*” en “*de koning der Joden*” noemde, werd ter dood veroordeeld. Tijdens de komende weken wordt deze historische gebeurtenis in de christelijke traditie herdacht. Kunstenaars als Joe English hebben dit momentum vastgelegd.

Honderd jaar geleden beleefden onze grootouders de éérste wereldoorlog. Op het thuisfront namen de vrouwen het voortouw om te overleven. De mannen uit de actieve bevolking vochten aan het vijandige front. Kameraadschap hield hen overeind. In deze nieuwsbrief getuigt Samuël De Vriendt over deze verbondenheid.

Vandaag worden onze omgangsvormen tot op anderhalve meter geregeld. “*Wanneer krijgen wij ons normale leven terug?*” Maar de regels nu loslaten zou ons een vals beeld geven. Wat deze crisis ons duidelijk maakt is dat wij gehinderd worden in onze sociale omgang. Het virus zou toch verder blijven rondspoken en onheil aanrichten. Niet alleen de jongeren moeten perspectief krijgen. De pandemie daagt elk van ons uit om in verbondenheid niet alleen om te gaan met beperkingen maar ook met mogelijkheden. Met onze nieuwsbrieven willen wij een bijdrage leveren om het draaglijker te maken.

Piet De Baere & Co English

P.S. De nieuwsbrieven zijn ook opnieuw te lezen op de website, www.joe-english-kunstschilder.be die weer helemaal online staat.

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:
Joe English, Kunstschilder vzw
Vuldersreitje 2 - 8000 Brugge
www.joe-english-kunstschilder.be
e-mail: co.english2@gmail.com
BE03 1210 4055 6384

In dit nummer

Beste Kunstvriend	p.1
Kunst in tijden van corona (nr.6)	
- Ziehier de Mens. Kruisig Hem	p.2
- Op ontdekking in Mons	p.3
Herinneringen van Samuël De Vriendt	
aan Joe English (2)	p.5
Vrienden van vzw Joe English	p.7

Kunst in tijden van Corona (6)

“Ziehier de Mens. Kruisig Hem”

Joe English, *Ecce Homo*,
o.d. 53 x 52cm, r.o. gesigneerd, niet gedateerd (1913 ?)

In dit schilderij worden wij als persoon onmiddellijk betrokken: Pilatus toont ons Jezus die veroordeeld wordt tot de kruisdood. Het is het moment waarop een menigte bestaande uit wild gebarende mannen schreeuwen: “*Kruisig Hem*”. Pilatus die Jezus, onder de politieke druk van de Hogepriesters liet geselen, trekt zich verschrikt terug voor hun reactie.

De voorstelling werd in twee speelvlakken opgebouwd. Bovenaan centraal zichtbaar voor het Volk staat de gemartelde Jezus tegen een pilaar geleund. Murw geslagen ondergaat hij zijn veroordeling. Gekroond met een doornenkroon, een rietstengel als scepter, gehuld in een rode soldatenmantel. Links van Hem wendt Pilatus zich af van het gebeuren. Drie soldaten omringen Jezus en rechts staat een vierde Romeinse soldaat op de uitkijk over de Stad Jeruzalem. Onderaan op het benedenplan links ziet een vijfde soldaat er op toe dat de roepende en druk gebarende menigte de trappen van het Praetorium niet bestormen. Zoals het Capitool,

een neo-Romeins gebouw in Washington, 2000 jaar later bestormd werd. De meeste personages staan met hun rug naar de toeschouwer gekeerd. Sommigen zijn met elkaar in een felle discussie verwickeld en hebben gelaatstrekken die ons aan werk van Bosch of Bruegel doen denken. Rechts onderaan signeerde Joe op het kleed van een figuur die zich vol afschuw afkeert van het gebeuren. Hij kijkt ons aan met een vragende blik, via dit personage vraagt Joe ons als het ware wat wij ervan denken? Hoe wij ons voelen bij dit dramatische gebeuren. Een onschuldige die het slachtoffer wordt van ondemocratische rechtspraak. Johan Sebastian Bach laat als antwoord op deze episode bij Pilatus het wondermooie vierstemmige koraal volgen “*O hoofd vol bloed en wonden, vol smarten en vol hoon...*” Toen deden de soldaten de mantel af, trokken Hem zijn overkleed aan en leidden hem weg om gekruisigd te worden.

Dit schilderij is de zogenaamde “1ste statie” van de Kruisweg. Het maakt het lijdensverhaal van de 4 Evangelisten zichtbaar voor de ongeletterde gelovigen in de Katholieke kerken en kapellen. Deze éérste statie is de visualisering van een explosieve aangelegenheid. Namelijk over de vraag wie schuldig was aan de dood van Jezus van Nazaret. Volgens Pinchas Lapide ontstond later “*de mythe van de godsmoord*”. Daarvan werden de Joden beschuldigd, wat helaas tot op heden een taai leven leidt.

Dit expressieve schilderij van Joe is minder bekend dan de 12de statie “*de kruisdood van Jezus op Golgotha*” (1913 ?). Had Joe de opdracht gekregen om ook de 12 andere staties te schilderen? Waarschijnlijk kon hij dit project niet realiseren door het uitbreken van WO I? Wie zou de opdrachtgever kunnen geweest zijn? Voor de Vlamingen in Bergen en de Paters Kapucijnen voor hun kloosterkerk in Mons-Bergen?

N.B. Als gelovig katholiek kunstenaar liet het thema Joe niet los. Tijdens WO I illustreerde hij de Kruisweg in het “*Mis- en gebedenboek van de Vlaamschen Soldaat*” (1917). Op p.153 werd de gekruisigde samen met een soldaat afgebeeld aan het IJzerfront. Na de oorlog werd deze tekening gebruikt als ontwerp voor een van de glasramen in de kapel van de IJzertoren.

Op ontdekkingsreis in eigen land, doorheen Mons / Bergen.

Mogen wij u een kunst-tip geven in deze tijden van niet-essentiële verplaatsingen? Op slechts 100 kilometer van ons eigen huis, stad of dorp vandaan ligt over de taalgrens Mons-Bergen op u te wachten. Wat een mooie en interessante stad op de berg. Gemakkelijk bereikbaar met de trein want in de kronkelende straten heb je geen auto nodig. Aankomst in het futuristische stationsgebouw naar een ontwerp van Calatrava. Te voet is het centrum heel gemakkelijk bereikbaar. U hebt wel een midweek-verblijf nodig om op ontdekkingsreis te gaan doorheen deze Wereld-erfgoedstad. In 2015 was dit de culturele hoofdstad van Europa! Een stad die voor ons bewoners van Vlaamse kunststeden zeer herkenbaar is!

Wanneer u van uit het station de berg opstijgt ziet u in de verte de hoge toren van het barokke Belfort als oriëntatiepunt.

Op de Square F. Roosevelt vindt u aan uw linkerkant de **Artotheek**. In deze voormalige kapel van het Ursulinenklooster worden alle collecties bewaard die niet getoond worden in de Stadsmusea. Deze zijn verdeeld over 4 verdiepingen, in een documentatiecentrum en de bibliotheek. Met interactieve tafels en wandschermen, stapt men door de kunstgeschiedenis. Bewonder er o.a. de tekening “De Spitters” van Vincent Van Gogh, die zich in de Borinage van predikant tot kunstschilder bekeerde.

Op het plein voor de kapel zit midden in het groen “**Lucie et les Papillons**” een zeer grote voorstelling van een meisje in een aluminiumconstructie. Zij heeft haar schaar gebroken om de tere vleugels van de vlinders niet te beschadigen en symboliseert de kwetsbaarheid van kunst en natuur in onze steden. Aan de overzijde ontmoeten wij in de Rue du chapitre drie in brons gegoten zangers. Een hommage aan stadsgenoot Orlandus Lassus, de Prins van de Renaissancemuziek. In de Sint-Waltrudiskerk weergalmden zijn gezangen onder de eindeloze gotische gewelven. Rechts achteraan in het schip pronkt de “Car D’Or”, de gouden koets die het **relikschrijn van Sint-Waltrudis** vervoert tijdens de DOUDOU, het rituele Volksfeest van deze stad. De Rue des Fétis, verwijzend naar de 19de-eeuwse Bergense componist, laten wij rechts liggen. Wij wandelen over de kasseien langs de moderne jeugdherberg naar de Grote markt. Geniet er van het unieke Stadslandschap. Achter de Stadsschouwburg ligt de **BAM // Beaux-Arts Mons**, met tentoonstellingen over moderne en hedendaagse kunst.

Ook niet te missen is het “**Musée des DouDou**”, bereikbaar via de poort onder het Stadhuis in de “Jardin du Mayeur”. Wij worden er opgenomen in de strijd die Sint-Joris leverde tegen de draak, filmisch opgenomen met een leuk mengsel van realiteit en fantasie, opgevoerd door de bewoners van Bergen. Schuilend voor de regen onder de toegangspoort naar de stadstuin zien we een gedenkplaat voor de Ierse Soldaten tijdens 1914-18. De bronzen plaat met tekst en beeltenis verwijst ons naar een drietal locaties waar WO I nog tastbaar aanwezig is.

Aan de ringweg rond Mons ligt het moderne Memorial museum. Verder op de N.90 staan twee monumenten op een druk kruispunt. Een **Keltisch Kruis** voor het “Royal Irish Regiment”. Aan de overzijde “**La Bascule**”

dat verwijst naar de eerste strijd van de Canadezen en de Britten op 23-24 augustus 1914 en de laatste op 11 november 1918. De streek is vooral bekend gebleven dankzij de legende over “*de Engelen van Bergen*”. Op 23 augustus 1914 richtten zij hun pijlen op de Duitse troepen om de aftocht van de Britten te beschermen. Weg van alle verkeersdrukte ligt 5 km verder midden het heuvellandschap een van de mooiste begraafplaatsen van België. Het indrukwekkend stille Duits-Britse “*Saint-Symphorien*”, “*un endroit fort poignant ou l’on se recueille avec beaucoup d’émotion*”. Het is aangelegd in terrastuinen. Toen wij er waren scheen een oktoberzon door de mist... met op de achtergrond het lawaai van grasmachines tussen de blanke zerken...

Wie met onze nieuwsbrief vertrouwd is weet dat niet alleen Veurne voor ons van belang is als herinnering aan Joe English. In Mons waren wij op zoek naar de vlag van “**de Vlamingen in Bergen**” ontworpen door Joe en uitgevoerd door zijn zussen in Huis English. De Vlag werd te Bergen ingewijd op 28 juni 1914, dezelfde dag van de aanslag in Sarajevo. Joe was erbij in de feestzaal van het klooster van de Paters Kapucijnen in de Rue André Masquelier, nr.15 (zie nieuwsbrief nr. 8). De gebouwen werden gerenoveerd tot een studentenverblijf, de bescheiden kerk staat er nog in het typische kapucijnenbruin. Spijts het vriendelijke opzoekingswerk van de medewerkers van het legermemoriaal en van de Artotheek blijft de vlag onvindbaar. Op de terugweg bij ons bezoek aan **Le Grand Hornu** vonden wij in de museumshop toch een spoor. In de Franstalige versie van de publicatie van Goddeeris en Hermans staat op pagina 157 van “*Migrants Flamands en Wallonie*” (Racine Campus, Kadoc Leuven) het ontwerp van de ‘*English-vlag*’ afgebeeld! Wij maakten de cirkel rond en schonken de catalogus “*Joe’s Kunst*” met verwijzing naar onze Nieuwsbrief nr. 8 en de hierboven vermelde publicatie aan de documentalist van de Artotheek.

Iers gedenkteken van de 2 slagen bij Bergen aan de hogeschoolcampus (N.90)

Wanneer u van plan bent om naar Mons te gaan, vraag dan in het **Martin’s Dream Hotel** naar de kamers met kunstig decor van de Belgische striptekenaars. Geniet van de unieke slaapbelevens op de derde verdieping van de verbouwde kloosterkerk... Hopelijk wordt Mons binnenkort uit de rode ‘Corona’ zone bevrijdt

herdenkingsplaat van de 5th Royal Irish Lancers, portaal stadhuis. De Ierse bisschop, Saint Patrick met kromstaf, schouder aan schouder met een Ierse lancersoldaat.

Herinneringen van Samuël De Vriendt aan Joe English (deel 2)

Bloemen voor de verjaardag van Godelieve Therssen

In de vorige nieuwsbrief lazen wij het verhaal van Sam over Joe en de Paulinakring. Hier een volgend verhaal, nu over de bloemen die Sam bestelde via Joe voor de verjaardag van zijn verloofde Godelieve Therssen.

“Over zijn vrouw en kinderen die hem zo lief waren kon hij daar zijn hart laten spreken. (n.b. daar = in het gezin Therssen in de Sporkinstraat nr.7 te Veurne) Daar begreep men zijn leed, zijn kommer, zijn heimwee. Voor de verjaardag van mijn meisje had ik aan mijn aanstaande schoonbroer August Van Cauwelaert, die in het zuiden genezing zocht voor een zware frontverwonding, gevraagd om van ginder de mooiste bloemen te willen opsturen. En daar ik zelf die bloemen aan mijn verloofde wilde aanbieden gaf ik op als adres “Joe English, college Veurne”. Hoe het gebeurde weet ik niet maar toen ik enkele dagen nadien van mijn dienst kwam en Joe’s kamer binnenliep om naar de bloemen te vragen, zag ik met verbazing hoe de liefhebbende echtgenoot die Joe was de portretten van zijn vrouw en kinderen met de prachtige bloemen had gesierd. A. V.C. had het wel gedaan. Joe begreep toen ineens zijn vergissing en voor wie die bloemen eigenlijk bestemd waren. “Och Sam Vriend, stamelde hij, ik doe ze toch nooit meer weg!”

Die avond stond ik met lege handen voor mijn lief meisje. Veel moest ik haar niet vertellen. Zij verstond, en van harte gunden wij aan Joe het geluk zijn beminden in de bloemen te hebben gezet. De zoen die ik van het lieve kind op die feestavond kreeg, was er geloof mij vrij niet minder hartelijk om.

Van die bloemenhistorie spraken Joe en ik als trouwe vrienden nooit meer. De brave jongen scheen zich nog altijd wat te schamen voor hetgeen er was gebeurd! Op de foto die we na zijn zo ellendige dood op zijn kamer hebben gemaakt, ziet men nog altijd op de schouw die gedroogde en verkleurde bloemen staan, zinnebeeld van zijn trouwe liefde.

De foto waarvan sprake dook onlangs terug op dankzij de vondst van de stereo(!) negatieven van aalmoezenier J.R.Dedeurwaerder. Met dank aan de heren Bert en Eric Kellens. Binnenkort kunnen we hier iets meer over vertellen!

Joe en Emiel Therssen *

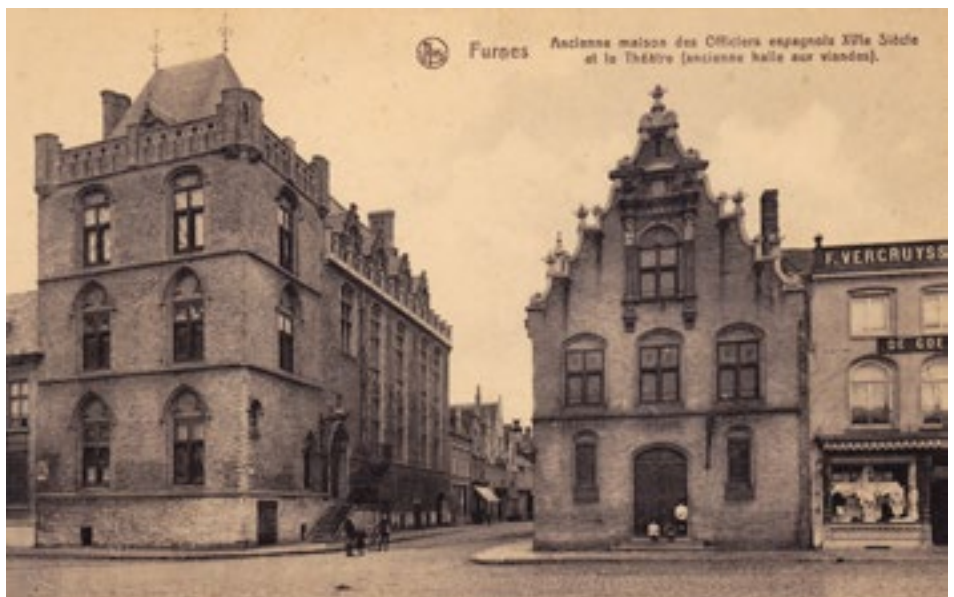
Emiel Therssen en Joe

“Mijn aanstaande schoonvader, schepen Therssen en Joe waren in die tijd, en in het bijzonder na mijn verloving, grote vrienden geworden. Die oudere man, en de veel jongere Joe konden het samen zeer goed stellen. Hij luisterde met smaak naar de fijne zetten die Joe in zijn “goede” dagen kon uithalen. Veel pijpken hebben zij samen gerookt. Veel potjes koffie samen gedronken in dat gezellig huis van de Sporkijnstraat. Ik ben er heilig van overtuigd dat in die onderonsjes veel meer dan eens over mij gesproken werd.”

“De goede trouwe Joe vernam als eerste en tot zijn grote vreugde dat zijn vriend en confrater Sam, de zoon van zijn geliefde meester Juliaan, onder de oorlog een levensgezellin gevonden had. Die hij, en met recht, hartgrondig bewonderde en hoogachte. Wat was Joe’s oordeel over zijn vriend Sam? Wat wist Joe over mij te vertellen, hij die mij reeds zolang kende (want die kunstenaars!! Men weet toch nooit !!). Het verslag van de goede Joe moet de misschien wat bekommerde vader hebben gerustgesteld, want zijn hartelijke genegenheid voor die Antwerpse kunstenaar die bij hem was binnengevallen verminderde niet, integendeel. Wat kon Joe eigenlijk verkeerd vinden bij zijn vriend Sam, de zoon van Juliaan De Vriendt, zijn goede meester.”

Grootvader Jan De Vriendt *, Sam & Joe.

“Een van de eerste malen dat ik bij vader Therssen aan huis kwam, had hij mij erop gewezen dat hij in de stadsarchieven had ontdekt, dat de kleine mooie stadsschouwburg op de Markt (de zgn. Oude Vleeshalle op de hoek met de Ooststraat) destijds door mijn grootvader de Gentse kunstschilder Jan De Vriendt gedecoreerd was. Ik kreeg de sleutels en op mijn eentje ging ik met grote nieuwsgierigheid de schouwburg binnen, het werk van mijn grootvader bezoeken. De talentvolle man had een stel schermen geschilderd die modellen waren van toneeldecoraties uit die tijd. Vandaag speelt de man die de elektriciteit bedient een grote rol. Hij kan op heel schetsmatig geschilderde schermen, prachtige licht- en kleureffecten bekomen. Destijds met de verlichting van toen met gas-, petrol- en voetlicht, moesten de schermen groots opgevat en afgewerkt decoratiewerk zijn. Ik stond versteld over het talent van die man. Daar ik van hem nog nooit decoratiewerk had gezien, wel zeer schoon kleiner werk dat Vader met zorg bewaarde. Ik begon nu te verstaan van waar zijn twee zonen, mijn te vroeg gestorven oom kunstschilder Albrecht De Vriendt en mijn eigen*

vader Juliaan hun talenten waren gaan halen. Eens dat Joe en ik in de kalme en vredige atmosfeer van het verlaten Veurne waren gaan tekenen, gingen wij nog eens de schouwburg binnen.

Na de oorlog in 1920 bij de Joe English-hulde te Steenkerke en te Veurne, hulde die de aanzet was van onze heerlijke bedevaarten aan den IJzer, werd er nog eens in die kleine schouwburg, nog met dezelfde schermen door het Vlaams fronttoneel met Oscar De Gruyter, Juliaan Platteau, Lalo, Staf Bruggen en anderen "Dolle Hans" opgevoerd. De ouderen zullen zich nog herinneren hoe de militaire overheid die daar nog eens blijk wilde geven van zijn ongeneesbare dwaasheid en haat tegen de IJzerjongens, de elektrische stroom liet afsluiten, en hoe met niet minder bijval petroollampen werden gebruikt."

*Emiel Therssen, (Merkem 2 sept 1862-Veurne 5 mei 1930) gehuwd met Pharaïlde Vandekerkhove (1870 - 1958) Inspecteur vrij onderwijs, schepen van Stad Veurne, voorzitter van diverse verenigingen, 3 dochters. Wonende in de Sporckinstraat nr. 7, Veurne.

*Jan-Bernardus De Vriendt (Gent 1809- 1888) gehuwd met Anna-Rosalie Ghiert (1809 – 1904), 5 kinderen. Kunstschilder-decorateur 'Jean De Vriendt'. Zijn twee zonen Albrecht (Gent 1843 - 1901) en Juliaan (1842 – 1935) werden opeenvolgend directeur van de Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen. Jean schilderde o.a. het salon-interieur in 1853 voor de familie Van Caloen, Dijver 11, Brugge, waar nu het Europa-college gevestigd is. Later in de jaren 1860 schilderde hij het decor voor de stadsschouwburg van Veurne. Ook dochter Clementine schilderde vooral Bloemen en fruit.

VRIENDEN VAN DE VZW JOE ENGLISH, KUNSTSCHILDER

Dank voor uw positieve reacties op onze corona-kunstabrieven en ook op Nieuwsbrief nr. 38 over de Paulinakring. In tijden van sociale media laten wij u graag meelesen in onze whatsApp-box -☺

"Tekenend, symbolisch zelfs, geeft jullie kunstbrief een verhelderende uitlaatklep over het prangende, wat ons in bedwang houdt..." (F.V.-Brugge)

"Vandaag vierden wij de 90ste verjaardag van mijn Mama, aan de uitgang van het WZC, met zang en spandoeken. Net zoals kunst kan ontroeren en verbinden, gaf ons dit allemaal ook een warm-innig gevoel van verbondenheid". (P.& M.-Diksmuide)

Joe English, *Het Spaans Paviljoen* aq. 40x30 r.o. gesigneerd 1917-1918

"Hartelijk dank voor jullie hartverwarmende bijlage. Wat een mooi initiatief en vooral wat een mooi schilderij! Een werk om even tot rust te komen nu de coronastatistieken ons keihard in 't gezicht blijven meppen... Ik kijk nu al uit naar de volgende bijdrage. (J.V.-Mechelen)

"Dankjewel allebei! La bellezza cura, of schoonheid geneest... Grazie mille, om me te laten meegenieten." (A.R.-Oostende)

"Eigenlijk toch wel grappig: wie zet er nu bloemen op een stoel! Dat doe je dus als de jarige nog maar pas rechtop kan staan. Een bijzonder schilderij! (M.D.-Brugge)

“Omdat ik 4 kinderen heb die in de zorgsector werken, waarvan 2 die regelmatig covid-patiënten verzorgen, deel ik volledig jullie mening dat er een betere verloning en meer personeelsbezetting moet komen in de zorgsector...” ook de leuze: “Moeder ben je niet voor één dag maar levenslang!” deel ik met jullie... (M.L.I.-...?)

“We hebben de nieuwsbrief doorgestuurd naar onze Belpaire-club, die zeker blij zullen zijn de naam van Marie-Elisabeth Belpaire terug te vinden. We blijven hopen en kijken uit naar een zomer met nieuwe mogelijkheden... Lieve groeten en blijf gezond en welgezind.” (L.&L.-Antwerpen)

“Dit verhaal over de Paulinakring is een meerwaarde voor de geschiedschrijving van de Westhoek tijdens WO I ...” (H.& A.-Diksmuide)

“Het is een van de weinige teksten die ik las over het front in WO I waarin de rol van de Vrouwen aan bod komt. Dat verdient meer aandacht...” (N.M.-St.-Niklaas)

En tot slot veel bemoedigende woorden van onze kunstvrienden:

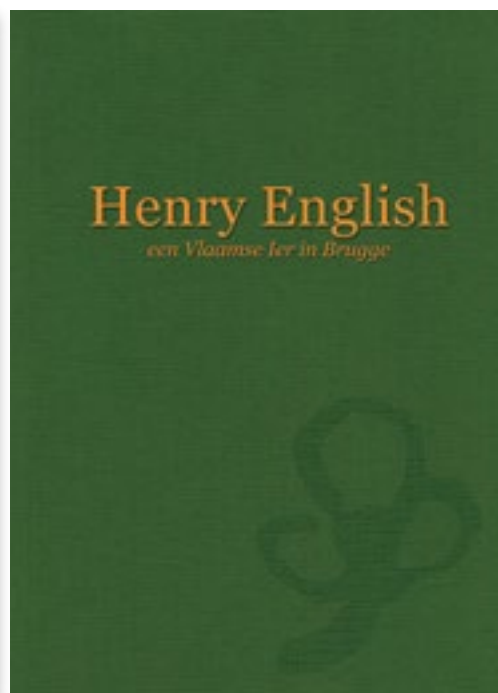
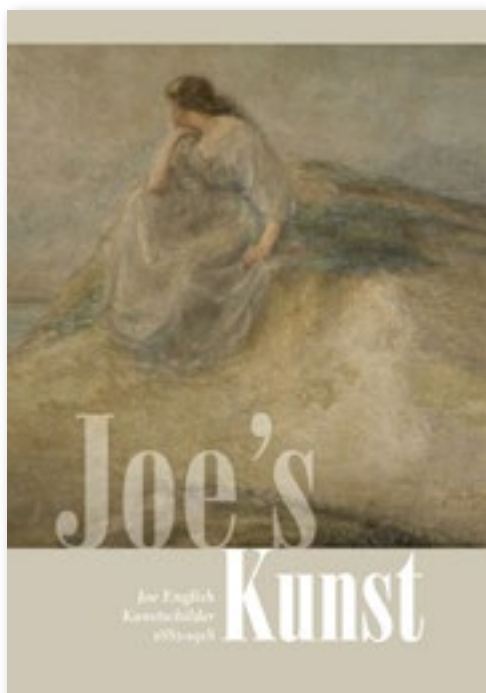
“Ik wens jullie een goede gezondheid en een zo gauw mogelijk meer normale situatie in deze bijzondere tijd” (H.V.H.-Bailleul)

“Hier nog geen moment van verveling met de vele schooltaken en blij voor elke dag...” (M.R.-Kortrijk)

“Een oprechte wens voor een gezonde lente voor jullie en al wie jullie dierbaar is...” (B.B.Veurne)

“Vergeet snel het afgelopen jaar, en trek jullie handen maar uit je haar; Want binnenkort gaat het herbeginnen, in 2021 zullen we weer zingen, Over gezondheid, liefde en geluk, je zult zien, onze hoop kan niet meer stuk...” (W.& L. Brugge)

Onze oprechte deelneming bij het overlijden van Mevrouw Chris Beheydt (°Brugge 1943) op 9 februari 2021. Zij was de echtgenote van Daniël Coudenys en (groot)moeder van 4 kinderen en 16 (achter)kleinkinderen. Chris en Daniël leerden elkaar kennen tijdens een IJzerbedevaart te Diksmuide.

De ‘*Joe’s Kunst*’-catalogus en ‘*Henry English, een Vlaamse Ier in Brugge*’ zijn nog steeds beschikbaar aan 20€ per exemplaar, inclusief portkosten.

Bestelling door storting op: BE03 1210 4055 6384 met vermelding van de titel en bevestig uw adres aan co.english2@gmail.com